

סוג הבחינה : בגרות לבתי ספר על-יסודיים
מועד הבחינה : חורף תשע"ח, 2018
מספר השאלון : 2104 / 2382

מדינת ישראל

משרד החינוך

ת נ "ד

ידע ובקיאות

לבתי ספר דתיים
יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה : שעה וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה : בשאלון זה שלושה חלקים.

חלק ראשון -	עיון בספר במדבר	- (12X4)	48 נקודות
חלק שני -	עיון בנביאים ראשונים	- (14X2)	28 נקודות
חלק שלישי -	בקיאות בנביאים ראשונים	- (3X8)	24 נקודות
סה"כ -			100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש : (1) תנ"ך שלם בלי פירושים.

(2) ציר הזמן שאושר לשימוש.

ד. הוראות מיוחדות : יש לענות על השאלות בגוף השאלון, לפי ההוראות.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

חלק ראשון - עיון בספר במדבר (48 נקודות)

ענה על ארבע מן השאלות 1 - 5 (לכל שאלה - 12 נקודות).

1. במדבר פרקים ט'-י' - מסע בני ישראל במדבר

א. (1) בני ישראל נסעו על פי הענן. מדוע נדרשו החצוצרות כסימן נוסף למסע המחנות?

(2) ציין שלושה מצבים נוספים (מלבד מסע המחנות) שבהם השתמשו בחצוצרות.

(5 נקודות)

ב. (1) בפרק ט', פסוקים י"ט-כ"ב מתוארים מצבים שהקשו על בני ישראל במסעם. ציין שניים מהמצבים האלה, והסבר מה היה הקושי בכל אחד מהם, על פי פירוש שלמדת. בסס את דבריך על הפסוקים.

(2) עיין בפרק י', פסוקים י"א-י"ב. כמה זמן שהו בני ישראל בהר סיני עד שיצאו למסע המתואר

בפסוקים אלה? היעזר בשמות, פרק י"ט, פסוק א'.

(5 נקודות)

ג. עיין בדברי רש"י ובדברי ספורנו שלפניך לפרק ל"ג, פסוק א'.

רש"י: "למה נכתבו המסעות הללו? להודיע חסדיו של מקום, שאף על פי שגזר עליהם לטלטלם

ולהניעם במדבר... כל שמונה ושלושים שנה לא נסעו אלא עשרים מסעות".

ספורנו: "רצה הא-ל יתברך שְׂפָתָבּוּ מַסְעֵי יִשְׂרָאֵל, להודיע זכותם בלכתם אחריו במדבר בארץ לא

זרועה".

במה שונה מטרת פירוט המסעות של ישראל במדבר לפי רש"י ממטרת הפירוט לפי ספורנו?

(2 נקודות)

2. במדבר פרק י"ז

א. (1) "וַיְהִי לְאוֹת לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל" (פסוק ג').

מהו האות שפסוק זה מציין?

(2) מה אות זה נועד להזכיר?

(5 נקודות)

ב. (1) "אַתֶּם הַמֵּתִים אֶת עַם ה' " (פסוק ו').

הסבר בלשונך תלונה זו, על פי פירוש שלמדת.

(2) עיין בפסוק י"א.

לפי פירוש שלמדת, מדוע הורה משה לאהרן לעצור את המגפה דווקא באמצעות קטורת?

(5 נקודות)

ג. " וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר אֶבְחַר בּוֹ מִטַּהוֹר יִפְרָח" (פסוק כ').

אור החיים: "ולא הספיק כל מה שעשה ה' בקורח? אולי שהיו חושבים כי מה שאירע לקורח

הוא על שדיבר נגד משה [...] וה' ינקום [...] כבוד נביאו נאמן ביתו, ולעולם [בעתיד] אפשר

שיבחר בשאר השבטים לשרתו. לזה ציווה ה' לעשות מבחן המטות".

לפי פירוש "אור החיים", מה היה עלול העם לחשוב על עונשו של קורח, ומה הייתה המטרה של

מבחן המטות?

(2 נקודות)

3. פרק כ' - מות מרים ומות אהרן

א. (1) באיזו שנה ליציאת מצרים מתה מרים ובאיזה חודש?

(2) באיזו שנה ליציאת מצרים מת אהרן ובאיזה חודש?

(4 נקודות)

ב. (1) מה אפשר ללמוד מהמילים "וַיָּבֹאוּ בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל כָּל-הָעֵדָה" (פסוק א')?

ענה על פי פירוש שלמדת.

(2) מה למדו חז"ל מהסמיכות בין מות מרים ובין המחסור במים?

(5 נקודות)

ג. (1) עיין בפסוק ה'.

מדוע הזכירו בני ישראל בדבריהם למשה פרות משבעת המינים?

(2) ציין אירוע אחר בספר במדבר שבו נטענה כלפי משה טענה דומה לטענה שבפסוק ה'.

(3 נקודות)

4. במדבר פרק כ"ה

א. (1) כך דרכו של יצר הרע לצאת מרעה אל רעה" (ספורנו, לפסוק א').

בסס את דברי ספורנו על המתואר בפסוקים א'-ב'.

(2) "והוקע אותם לה' " (פסוק ד) – את מי יש להוקיע, ומדוע? ענה על פי פירוש אחד שלמדת

(5 נקודות)

ב. עיין בפסוקים י"ג.

(1) "הֲנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם" (פסוק י"ב).

לפי פירוש שלמדת, הסבר מהי הבטחת ה' לפנחס במילים המודגשות.

(2) עיין בפסוק י"ג.

על פי פירוש שלמדת, מדוע הבטיח ה' לפנחס ברית כהונה, והרי הוא נכדו של אהרן הכוהן?

(5 נקודות)

ג. "תַּחַת אֲשֶׁר קִנָּא לֹא-לֵהוּי וְיִכְפֹּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (במדבר, פרק כ"ה, פסוק י"ג)

"קִנָּא קִנָּאתִי לֵה' אֶ-לֵהי צְבָאוֹת" (מלכים א', פרק י"ט, פסוק י').

(1) בשל מה קינא פנחס לה', ובשל מה קינא אליהו לה'?

(2) עיין במלכים א', י"ט, י"ט-ז.

מהי התגובה של ה' כלפי הקנאה של פנחס, ומהי תגובתו כלפי הקנאה של אליהו?

(2 נקודות)

5. פרק ל"ב — הבקשה של בני גד ובני ראובן

א. עיין בפסוקים א'-ה'.

(1) מה ביקשו בני גד ובני ראובן ממשה? ציין שני חלקים בבקשתם.

(2) בפסוקים א'-ה' המילה "מְקַנָּה" חוזרת ארבע פעמים.

על פי פירוש שלמדת, הסבר מה החזרה על מילה זו יכולה לרמוז.

(5 נקודות)

ב. עיין בפסוקים ט"ז-כ"ד.

ציין שני הבדלים בין ההצעה של בני גד ובני ראובן (פסוקים ט"ז-י"ט) ובין ההצעה של משה (פסוקים כ'-כ"ד), והסבר את המשמעות של **כל אחד** מההבדלים שציינת.

(4 נקודות)

ג. עיין בפסוקים א'-ב' ובפירוש "כלי יקר".

כלי יקר (פסוק ב'): "היה לו להקדים בני ראובן הבכור [...] מתוך רום לבבם קפצו לדבר בראש לפני בני ראובן הבכור, כי כך טבע העושר שנותן רום לב לבעליו [...] ועשיר הדיוט [...] אינו חולק כבוד לבכור ולא לשום בעלי המעלה האמתית בחשבם כי על ידי העושר הוא מתרומם".

(1) מהו הקושי בפסוק ב' שאותו מיישב פירוש "כלי יקר"?

(2) הסבר את יישוב הקושי.

(3 נקודות)

חלק שני - עיון בנביאים ראשונים (28 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 6 - 8 (לכל שאלה - 14 נקודות).

6. שמואל ב', פרקים י"ז-י"ט - מרד אבשלום

א. (1) עיין בפרק י"ז, פסוקים א' - י"ד. הסבר כיצד סייע חושי הארכי לדוד להינצל מאבשלום.

(2) עיין בפרק י"ח, פסוקים ב'-ג'.

העם התנגד ליציאת דוד למלחמה. כתוב את שני הנימוקים של העם להתנגדות זו.

(6 נקודות)

ב. (1) "וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ אֶת יוֹאָב וְאֶת אֲבִישַׁי וְאֶת אֶתִי לֵאמֹר לֵאט לִי לְנַעַר לְאַבְשָׁלוֹם" (שמואל ב', י"ח, ה').

על פי פירוש שלמדת, הסבר מדוע ביקש דוד להציל את חיי אבשלום.

(2) עיין בפרק י"ט, פסוקים ו'-ז'.

יואב טען כי תגובת דוד על מות אבשלום אינה ראויה. הסבר בלשונך שניים מן הטיעונים של יואב.

(6 נקודות)

ג. עיין בפרק י"ט, פסוקים י"ז-כ"ד, ובפרק כ', פסוקים א'-ב'.

(1) מאיזה שבט היו שמעי בן גרא ושבע בן בכרי?

(2) מהו ההבדל בין ההתנהגות של שמעי כלפי דוד ובין ההתנהגות של שבע כלפי דוד בפסוקים אלה?

(2 נקודות)

7. מלכים א, פרק י"א — מלכות שלמה

א. (1) "וַיִּקְרָא ה' שֵׁטָן לְשֵׁלְמָה" (פסוק י"ד).

הסבר את המושג "שטן" בהקשר זה, והבא שתי דוגמאות ל"שטנים" לשלמה מפרק זה.

(6 נקודות)

(2) מהו ההסבר לסתירה לכאורה, בין קיומם של "שטנים" לשלמה ובין דברי שלמה לחירם **במלכים א'** פרק ה', פסוק י"ח: "וַעֲתָה הִנֵּי ה' אֱ-לֹהֵי לִי מִסְבִּיב אֵין שֵׁטָן וְאֵין פֶּגַע רָע"?

ב. (1) מה היה תפקידו של ירבעם בממלכת שלמה?

(2) מדוע ביקש שלמה להמית את ירבעם? היכן מצא ירבעם מקלט?

(6 נקודות)

ג. (1) מה מסמלת קריעת השמלה בידי אחיה? הבא הסבר אחד.

(2) עיין בפסוקים כ"ט-ל"ט **ובשמואל א'**, פרק ט"ו, פסוקים כ"ו-כ"ח. ציין נקודת דמיון אחת בין שני

המאורעות, והבדל אחד בין שני המאורעות.

(2 נקודות)

8. מלכים א, פרק י"ט – בריחת אליהו

א. עיין בפסוקים א'-ח'.

(1) מהי סיבת הבריחה של אליהו לפי פסוקים א-ה?

(2) מהן שלוש המשימות המוטלות על אליהו לפי פסוקים ט"ו-י"ח?

(6 נקודות)

ב. עיין בפסוקים ט'-י"ב.

(1) "מה לך פה אֵלֶיָּהוּ" (פסוק ט)

על פי פירוש שלמדת, הסבר את שאלת ה' בפסוק זה.

(2) על פי פירוש שלמדת, מה רצה ה' ללמד את אליהו בהתגלותו אליו?

(6 נקודות)

ג. עיין ביונה, פרק ד' פסוקים א-ג.

תאר נקודת דמיון בין ההתנהגות של אליהו בפרק י"ט, פסוק ד' ובין ההתנהגות של יונה. בסס את

דבריך על הכתוב.

(2 נקודות)

חלק שלישי - בקיאות בנביאים ראשונים (24 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 9 – 10 (לכל שאלה - 3 נקודות).

9. כתוב את האירועים שלפניך, על פי סדר התרחשותם:

החלום בגבעון, מעמד הר הכרמל, הבקשה של דוד לבנות את בית המקדש, העלאת ארון ה' לירושלים, פילוג הממלכה.

- _____ (1)
- _____ (2)
- _____ (3)
- _____ (4)
- _____ (5)

10. כתוב את האירועים שלפניך, על פי סדר התרחשותם:

מות אבשלום, מות יואב, מות אחיתפל, מות דוד, מות אוריה.

- _____ (1)
- _____ (2)
- _____ (3)
- _____ (4)
- _____ (5)

ענה על שבע מן השאלות 11-19 (לכל שאלה - 3 נקודות).

11. א. על מי נאמר "הוא יבנה בית לשמי וכננתי את כסא ממלכתו עד עולם"?

ב. מהו ההקשר שנאמרו בו הדברים האלה?

12. א. מדוע רצה דוד לעשות חסד עם מפיבשת?

ב. מה הן שתי ההבטחות של דוד למפיבשת?

13. א. מדוע שלח דוד שליחים אל חנון בן נחש?

ב. מה עשה חנון לשליחי דוד?

14. א. מה היה החסד שעשה ברזילי הגלעדי עם דוד?

ב. מי גמל לצאצאי ברזילי על מעשי אביהם, ומתי?

15. א. מה הורה אליהו לעבדיהו?

ב. עבדיהו עשה מעשה מיוחד, וסיפר עליו לאליהו. מהו מעשה זה?

16. א. כיצד סייעה האישה מבחורים לאנשי דוד?

ב. כיצד סייעה האישה מאבלה בית מעכה ליואב?

17. א. מי אמר "אני הלך אֵלָיו והוא לא ישוב אֵלָי"?

ב. מהו האירוע שבעקבותיו נאמרו דברים אלה?

18. א. מי היה ציבא?

ב. מהו המידע השקרי שמסר ציבא לדוד?

19. "חֲזַק וְנִתְחַזַּק בְּעַד עֲמִנּוּ וּבְעַד עָרִי אֶל-לִהְיֵנוּ וְהִי יַעֲשֶׂה תִטּוֹב בְּעֵינָיו"

מי אמר את הדברים האלה, ובאיזה הקשר?
